

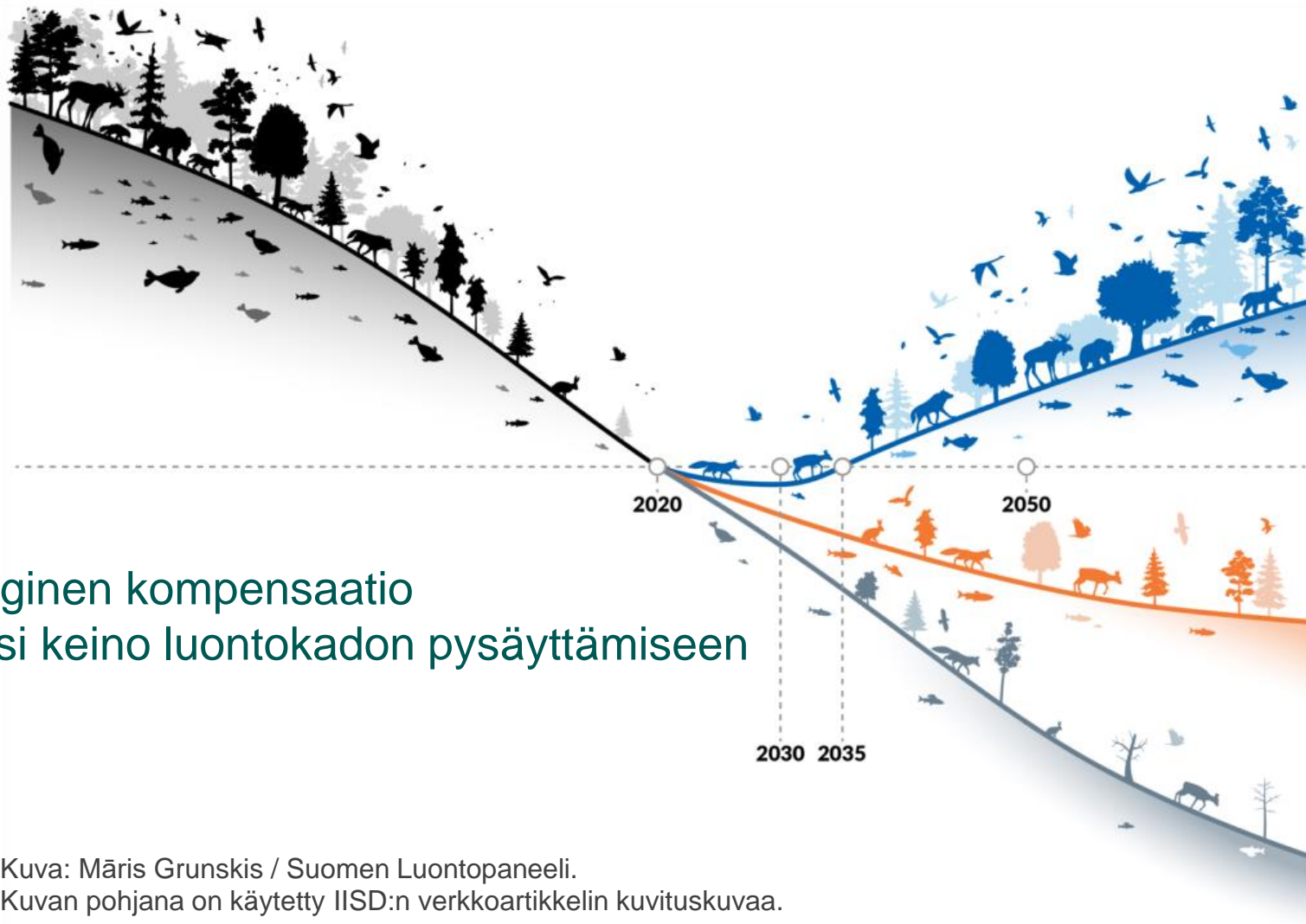
Ekologinen kompensatio

**Kaikki mitä haluat tietää
ekologisesta kompensatiosta
seminaari 17.1.2024**

Minna Pekkonen
erikoistutkija, kehittämisspällikkö

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Ekologinen kompensatio on yksi keino luontokadon pysäyttämiseen

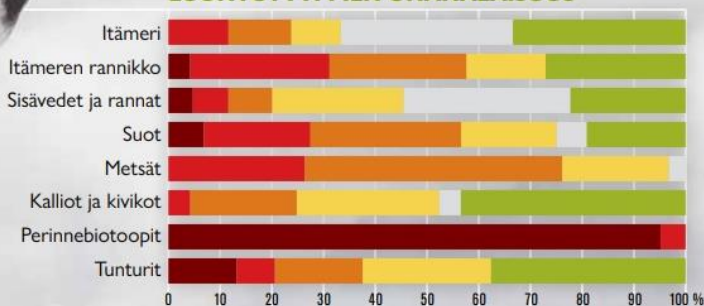

Maapallon luonnonhistoriassa on menossa kuudes sukupuuttoaalto. Selkärangaisia eläinlajeja häviää maapallolta jopa sata kertaa nopeammin kuin luontaisesti.⁴ Niiden kannat ovat pienentyneet 1970-luvulta lähtien keskimäärin 60 prosenttia.⁵ Sama suuntaus näkyy hyönteiskannoissa.

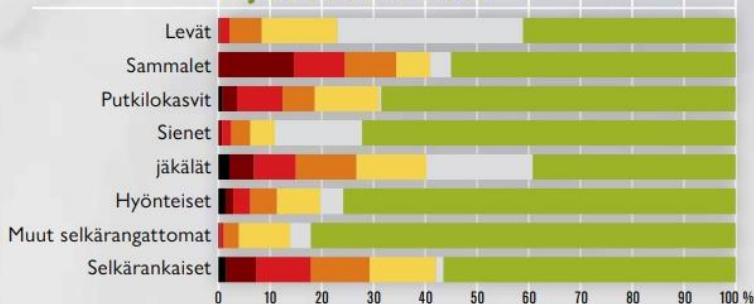
Suomen luontoon vaikuttavat selvimmän luonnonvarojen hyödyntäminen sekä maankäyttö ja sen muutokset. Lisäksi ilmastonmuutos kiihdyttää lajikatoa, sillä se muuttaa lajien elinoloja nopeammin kuin mihin lajit pystyvät sopeutumaan.

Kansainvälinen biodiversiteettisopimus edellyttää, että vuodesta 2020 alkaen toteutetaan uusia, aiempaa vaikuttavampia toimia torjumaan monimuotoisuuskatoa. Kun Suomen luonnon elinvoimaisuus turvataan, huolehditaan myös suomalaisten ja erityisesti tulevien sukupolvien hyvinvoinnista. Suomen on myös kannettava vastuunsa siitä, ettei kulutuksemme heikennä luonnon toimintakykyä muuallakaan maapallolla.

LUONTOTYYPPIEN UHANALAISUUS

LAJIEN UHANALAISUUS

■ Hävinnyt

■ Äärimmäisen uhanalainen

■ Erittäin uhanalainen

■ Vaarantunut

■ Silmälläpidettävä

□ Puutteellisesti tunnettu

■ Säilyvä/Elinvoimainen

Uusimmat uhanalaisuusarviot osoittavat, ettei Suomen luonnon tila ole kohentunut. Varsinkin lintujen, sammalien, jäkälän, putkilokasvien, perhosten ja pistiäisten tilanne on edelleen huonontunut.

Lähteet: Kontula & Raunio (2018)¹;

Hyvärinen ym. (2019)²

Luontotyyppien punainen kirja

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.).

Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018, Luontotyyppien punainen kirja, osat 1 ja 2. Suomen ympäristö 5/2018.

Lajien punainen kirja

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kempainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.

Syken politiikkasuositus

”Luontopääoma hupenee - suunnanmuutokseen on keinoja”

← Raunio ym. 2019:

<http://hdl.handle.net/10138/300599>

Luonnon monimuotoisuuden vähenemisen syyt

- Elinympäristöjen häviäminen, heikkeneminen ja pirstoutuminen
- Luonnonvarojen liiakäyttö ja kestämaton käyttö
- Ilmastonmuutos
- Rehevöityminen, kemikalisoituminen ja saastuminen
- Satunnaisvaikutukset
- Vieraslajit

Lisätietoa mm.

- IPBES raportit: <https://www.ipbes.net/>
- Global Biodiversity Outlook 3, suomenkielinen tiivistelmä: Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista (2019)
- Luontopaneelin julkaisut: <https://luontopaneeli.fi/ajankohtaista/category/julkaisut/>

LUONTOPANEELI –
SUOMEN KANSALLINEN IPBES-PANEELI

**Globaali arviointiraportti
biodiversiteetistä ja
ekosysteemipalveluista**

YHTEENVETO PÄÄTTÄJILLE

Näin pa
POLKU EKOL

1.

Selvitä yrityksen toiminnan vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja suunnittele toiminta niin, että vaikutukset ovat mahdollisimman pienet.

2.

Kun vaikutus on tiedossa, selvitä ehtoiset tavat kompensoida har

Ekologinen kompensatio hyvittää luontoheikennyksiä

Ekologisen kompensaaation idea

Kompensoi luonnolle aiheuttamasi heikennys tuottamalla ekologisesti samanarvoinen hyvitys toisaalla.

- Luontotyypit tai lajit ja niiden elinympäristöt

Luontohyötyjä voi tuottaa luontoa ennallistamalla, kunnostamalla ja suojelemalla.

Kompensaation tavoitteena on luonnon kokonaisheikentymättömyys.

Ekologinen kompensaaatio ympäristöministeriön sivuilla: <https://ym.fi/ekologinen-kompensaatio>

Ekologinen kompensaaatio ymparisto.fi-sivustolla: <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/ekologinen-kompensaatio>

Kompensaation tulee

OLLA LISÄISTÄ

- Tuotetaan luonnon tilan parannuksia, jotka eivät olisi toteutuneet ilman kompensatiota.
- Lain jo asettamat muut velvoitteet eivät voi olla osa kompensatiota.

OLLA PYSYVÄÄ

- Koska luontoheikennys on useimmissa tapauksissa pysyvä tulee myös hyvityksen olla pysyvä.

NOUDATTAO LIEVENNYSHIERARKIAA

- Haittoja tulee ensisijaisesti välttää ja lieventää.

LUONNONSUOJELULAKI
11 luku
Vapaaehtoinen
ekologinen kompensatio

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230009>

Eri keinoja tarvitaan luontokadon pysäyttämiseen

Merkittävien luontokohteiden suojele

- perinteinen luonnonsuojelun keino
- vähiten epäonnistumisen riskejä

Luontoteot

- laaja kirjo luonnon monimuotoisuutta lisääviä ja ylläpitäviä toimia
- ei välttämättä tarkkaa määrällistä tavoitetta
- usein osa vastuullisuustavoitteiden toteuttamista

Haittojen välttäminen ja lieventäminen

- Kysy aina: onko heikentäminen välttämätöntä?
- Ennallista ja kunnosta luontoa alueella, johon heikennys kohdistuu

Ekologinen kompensaaatio

- hyvitetään ihmistoiminnasta aiheutuva luontoheikennys
- heikennyksen ja hyvityksen määrä on arvioitava
- varmistettava lisäisyys sekä pysyvyys

Näin k
TOIMIJAT YH

KOMPENSOITAVA
KOHDE

KUNTA

- Tunnistaa vaikutuksensa luonnon monimuotoisuuteen.
- Hyvittää aiheuttamansa luontomenetykset välittäjän ja maanomistajan palvelujen avulla.
- Saa mainetta vastuullisuutensa ansiosta ja tukee asukkaidensa hyvinvointia.

Kompensaatio toteutuu yhteistyönä

- k
- ja
- oni
- epä
- Saa i
- toimi

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Näin kompensatio toimii

TOIMIJAT YHTEISTYÖSSÄ

KOMPENSOITAVA
KOHDE

KUNTA

- Tunnistaa vaikutuksensa luonnon monimuotoisuuteen.
- Hyvittää aiheuttamansa luontomenetykset välittäjän ja maanomistajan palvelujen avulla.
- Saa mainetta vastuullisuutensa ansiosta ja tukee asukkaidensa hyvinvointia.

VÄLITTÄJÄ

- Etsii kunnalle sopivan hyvityskohteen.
- Todentaa kunnalle kompensaaation hyödyt ja varmistaa sen onnistumisen tai pienentää epäonnistumisen riskiä.
- Saa itselleen liike-toimintaa ja tuloja.

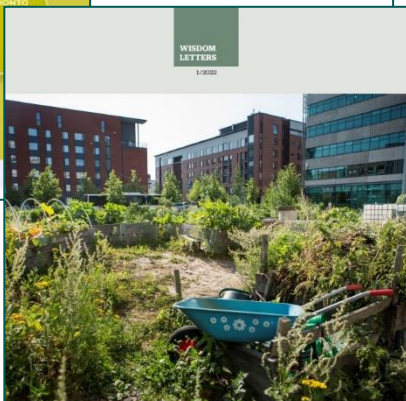
MAANOMISTAJA

- Tarjoaa käyttöön hyvityskohteen.
- Kunnostaa ja suojelee hyvityskohteen.
- Saa tuloja.
- Myös kunta voi olla maanomistaja.

HYVITYSKOHDE

Kompensaatioiden tutkimusta, erilaisia kokeiluja ja raportteja on tehty runsaasti Suomessa viime vuosina

BOOST-hanke: <https://boostbiodiversityoffsets.fi/>

Kompensaatiopilotti-hanke: [https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/](https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Ekologisen_kompensaation_pilotointi)

[Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/](https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Ekologisen_kompensaation_pilotointi)Ekologisen kompensaation pilotointi

PENSAATIOON

2.

Kun vaikutukset ovat tiedossa, selvitä vaihtoehtoiset tavat kompensoida haitat.

3.

Päätä yrityksen kompensatiota

Seuraavat askeleet

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Kuka on valmis kompensoimaan?

Yritykset, energiasektori

Tarve uusiutuvalle energialle lisää tuuli- ja aurinkovoimaloiden rakentamista.

- Mahdollinen ristiriita luonnonarvojen kanssa, jos voimaloita rakennetaan esim. metsä- ja suokohteille.
- Tarve lisätä ja osoittaa ympäristövastuuta.

Kunnat tarvitsevat alueita asuntojen ja muun infran rakentamiseen, mutta myös viheralueita asukkaille.

- Tiheimmin asutuilla ja kasvukeskuksissa voi olla pulaa sopivista hyvityskohteista.
- Ekologinen kompensatio voi lisätä rakentamisen hyväksyntää, mutta lähiluonnon merkitys kuntalaisille otettava huomioon.

Hyödyt luonnolle

- Hintalappu ja näkyvyys hankekohtaiselle luonnon nakertamiselle.
→ Ohjausvaikutus, lievennyshierarkian toteutuminen
- Lisää resursseja luonnon ennallistamiseen ja suojeluun.

Mahdolliset riskit

- Viherpesu, näennäiset kompensatit.

Onnistumisen edellytyksiä

- Menetelmä luontoheikennyksen ja -hyvityksen arvioimiseen
- Viranomaisvarmistus ja/tai luotettava sertifiointijärjestelmä
- Kompensaatiorekisteri
- Hyvityskohteiden tarjontaa
- Valmius investoida riittävän suuriin kompensatioihin
- Seuranta ja järjestelmän parantaminen kokemuksen karttuessa
- **Yhteistyö ja keskustelu**

Kiitokset ja antoisaa seminaaria!

Minna Pekkonen

minna.pekkonen@syke.fi

Ekologisen kompensaaation pilotointi-hankkeessa mukana:

Riku Lumiaro, Minna Pappila, Päivi Salo

Aapo Ahola, Riitta Koivikko, Saija Koljonen, Sampo Pihlainen, Liisa Varumo, Kari-Matti Vuori

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Teemme tiedolla toivoa.